

2024-01-18
S2024/00076 (delvis)

Socialdepartementet

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys
Box 6070
102 31 Stockholm

Uppdrag om tillämpningen av bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) om individuell plan

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för vård- och omsorgsanalys i uppdrag att undersöka och analysera tillämpningen av bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) om individuell plan.

Av redovisningen ska det framgå hur bestämmelserna tillämpas av såväl kommuner och regioner som privata utförare, och hur tillämpningen påverkar enskilda, professionen och verksamheter inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska även undersöka hur informationsutbyte mellan aktörer inom socialtjänst och hälso- och sjukvård kan uppnås mest effektivt, för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska när uppdraget utförs på lämpligt sätt ta tillvara den erfarenhet och kunskap som finns hos Socialstyrelsen, E-hälsomyndigheten, Sveriges Kommuner och Regioner, regioner och kommuner och relevanta patient- brukar och anhörigorganisationer samt professionsorganisationer.

För uppdraget får Myndigheten för vård- och omsorgsanalys under 2024 använda 3 200 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2024 uppförda

anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 8 Utvecklingsmedel – Kammarkollegiet.

Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2024.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2025 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska senast den 28 november 2025 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Av socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen följer att en individuell plan ska upprättas när den enskilde har behov av insatser både från hälso- och sjukvården och från socialtjänsten (2 kap. 7 § socialtjänstlagen och 16 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen). Sådana individuella planer benämns ofta samordnade individuella planer, förkortat SIP.

Det finns också bestämmelser om skyldighet för kommuner och regioner att upprätta individuella planer om en patient efter utskrivning från slutenvård behöver insatser från både regional och kommunal hälso- och sjukvård eller socialtjänst i 4 kap. 1 och 2 §§ lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvård.

Riksdagens socialutskott beslutade i december 2016 att utvärdera samordnad individuell plan för enskilda och att inrikta studien på barn med funktionsnedsättning och äldre multisjuka personer. I rapporten Samordnad individuell plan (SIP) – en utvärdering (2018) framkommer att kunskap om lagstiftningen och resurser är förutsättningar för att SIP upprättas. Brist på kunskap och tillräckliga resurser lyfts fram som hinder för samverkan med stöd av SIP. Även bristen av gemensamt it-system för gemensam och delad dokumentation lyfts som ett hinder tillsammans med dåvarande sekretessbestämmelser.

Socialtjänsten och hälso- och sjukvården har genomgått strukturförändringar under de senaste decennierna. Andelen aktörer har ökat markant inom både hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Den demografiska utvecklingen medför en ökande andel äldre personer i befolkningen. Äldre personer har ofta kroniska sjukdomar och kan ha omfattande behov av stöd och hjälp med både omsorg och hälso- och sjukvård. Detta medför att de ofta möter många olika aktörer och verksamheter. Ytterligare en förändring är digitaliseringen som erbjuder många möjligheter för socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Modern informations- och kommunikationsteknologi kan möjliggöra effektiv samverkan mellan olika aktörer och underlätta för den enskilde och anhöriga att vara delaktiga i vården och omsorgens utformning.

Den 1 januari 2023 trädde lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation i kraft. Lagen innebär att vårdgivare och omsorgsgivare, genom direktåtkomst eller annat elektroniskt utlämnande, kan få tillgång till personuppgifter hos andra vårdgivare och vissa delar av socialtjänstens aktörer. Lagen syftar bl.a. till att öka förutsättningarna för en mer trygg och säker vård och omsorg om de som har komplexa behov.

Närmare om uppdraget

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys ska redovisa hur bestämmelserna om individuell plan tillämpas. Det kan t.ex. inbegripa uppgifter om i vilka sammanhang eller situationer som individuella planer har upprättats, hur ofta planen upprättas tillsammans med den enskilde, hur ofta en sådan plan uppdateras och vilken information som dokumenteras i den individuella planen.

Vidare ska myndigheten analysera och redovisa vilket värde en individuell plan har för den enskilde och vilken nytta den individuella planen har för professionen och verksamheten. Redovisningen ska vara uppdelad på åldersgrupper och, i det fall det är möjligt, kön, och särskilt uppmärksamma grupper med omfattande och komplexa behov.

Myndigheten ska även undersöka vilken betydelse som lagen om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation har, eller kan ha, för effektiv samordning för den enskilde och för personalen.

Myndigheten ska också lämna rekommendationer om hur en funktionell samverkan kan uppnås. Det kan vara sådant som behov av kunskapshöjande insatser, justeringar i befintliga regelverk eller andra relevanta åtgärder.

Regeringen beräknar att 4 000 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget för 2025, under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Anna Tenje

Jenny Wada

Kopia till

Statsrådsberedningen, samordningskansliet
Finansdepartementet/budgetavdelningen
Socialstyrelsen
E-hälsomyndigheten
Sveriges Kommuner och Regioner